

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

POSUDEK OPONENTA

písemné vysokoškolské kvalifikační práce

Program: Doktorský¹
Obor: Taneční věda
Student: DOTLAČILOVÁ Petra
Název práce: LITERÁRNÍ DÍLO G. ANGIOLINIHO A J.-G. NOVERRA
V KONTEXTU 18. STOLETÍ
Vedoucí písemné práce: KAZÁROVÁ Helena, prof. Mgr. PhD.
Oponent písemné práce: PELÁN Jiří, doc. PhDr. PhD.

Text posudku

Doktorandka zaměřila svou pozornost na teoretické dílo dvou významných choreografů 18. století Jean-Georgese Noverra a Gaspara Angioliniho, v nichž spatřuje významné reformátory tzv. „dějového tance“.

Úvodní kapitulu své práce věnovala estetickým diskusím 18. století, jež vytvářejí pozadí baletní reformě, která ji zajímá. Kapitola je to hutná a velmi poučená: autorka resumuje a komentuje dlouhou řadu teoretických textů – zejména francouzských a italských, protože právě v těchto dvou kulturních zónách se rýsují dvě polemické pozice – a zprostředkovává nám tak velmi dynamický dialog. Rámcem této diskuse je klasicistní estetika a jejím východiskem je „spor starých a moderních“. Autorka ve svém výkladu začíná od „obecné estetiky“ (Dubos, Batteux), všímá si však už zde především partií, jež se týkají herectví, hudby a tance. Připomíná převratné myšlenky Diderotovy. Pak přechází ke sporu mezi zastánci francouzské a italské opery, jenž – jak z textu vyrozumívám – byl sporem o prioritu poezie (libreta) či hudby. Autonomii hudební složky hájil Rameau a – na filozofické bázi – Rousseau, italští teoretici naopak tíhli k důrazu na text. V závěru pak podává velmi zajímavý pohled na vývoj názorů na balet a informuje nás o tom, jak se – s odvoláním na řecké divadlo – prosazuje myšlenka autonomie tanečního výrazu. Do těchto souvislostí zasazuje i názory Angioliniho a Noverra.

Nesporně je třeba ocenit, že výklad je jasný, materiálův velmi fundovaný a ilustrovaný dobře vybranými citáty. Je to třeba ocenit o to více, že 18. století, o němž se hovoří, je dobou velkého ideového kvasu a že není úplně jednoduché

¹ Nehodící se škrtněte nebo vymažte
160905 160904 PELAN-DOTLACILOVA posudek oponentsky.doc

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

zakreslit pozice jednotlivých mluvčích. Ve formulacích je tu třeba být velmi opatrný a měl bych přece jen návrh na pár drobných korektur.

Například teze, že umělec tvoří za přispění nebes, to jest díky zvláštnímu daru, není ani v klasicistickém rámci převratná: je už u Horatia a opakuje ji i Boileau. V Boileauově *Art poétique* také můžeme číst, že umění (a zejména dramatické umění) má „toucher“, dojímat, a „plaire“ (tj. přinášet estetickou libost). Diskuse nad kategorií „génia“ je naopak zásadní a v tomto smyslu vskutku například Dubos otvírá dveře nové epoše (u Batteux by si tím jistý nebyl, Batteux je značně konzervativní aristotelik). Génieus – který nepracuje podle pravidel, ale sám pravidla tvoří – je ale především velkým tématem Diderotovým, a jeho charakteristika „génia“ mohla být tudíž v diderotovské kapitole zmíněna. Je to téma, které zásadně atakuje klasicistickou představu obecně platných „rozumných“ pravidel tvorby a vkládá rozhodnutí o tom, co je krásné a esteticky účinné, do rukou každého jednotlivého tvůrce. To znamená zásadní zvrat a nástup romantické estetiky. Také Rousseau svým plaidoyer za emoce a citovost zahajuje novou epochu. Zkrátka myslím si, že tenhle přelomový moment měl být trochu přesněji pojmenován. Kladu si otázku – aniž si troufám cokoli tvrdit, neboť k tomu mi chybí kompetence –, zda i Angioliniho a Noverrova důraz na schopnost tance vyjadřovat emoce není součástí právě tohoto pohybu.

Další kapitola nám přibližuje literární odkaz Jean-Georgese Noverra a slouží jako úvod k překladu jeho *Listů o tanci a baletech*. Tato kapitola se mi zdá bezchybná: soustřeďuje velké množství faktografie, jež rozhodně není běžně dostupná, podává precizní zprávu o ediční historii a dochování Noverrova díla a o překladech do cizích jazyků a podrobuje text důkladné analýze. Překlad je výborný a je opatřen skvělým komentářem. Pokud jde o text sám, je nesporně mimořádně zajímavý.

Totéž platí o kapitole, již je uveden výběr ze spisů Gaspara Angioliniho. I zde jsme detailně informováni o dochování textů (přičemž překvapující je zpráva o jedinečném tisku uloženém v Národní knihovně) a také o otázce autorství Angioliniho textů, a to s ohledem na doloženou spolupráci Ranieriho de' Calzabigi (psal bych takto, podoba Ranieri de Calzabigi není zcela korektní). Překlad je znovu velice zdařilý, komentáře pečlivé, uvedení tohoto textu do českého kulturního kontextu pokládám za více než záslužné.

Mohu-li to posoudit, zdá se mi, že autorka má naprostou pravdu, když úvodem hovoří o tom, že tyto texty nejsou pouze pozoruhodnými historickými dokumenty, ale vyzařují stále inspirativní energii.

Práce je vybavena bohatou bibliografií a doplněna zajímavou obrazovou přílohou.

AMU = DAMU + FAMU + HAMU

Úhrnem: Petra Dotlačilová napsala cennou práci, ve které bohatě vyhověla základnímu požadavku na práci vědeckou: říci něco nového. Zvláště oceňuji její rozhodnutí poskytnout čtenáři texty: je to nejen vstřícné, ale především účelné. Po technické stránce nemám k práci připomínky. Hodnotím ji známkou výborně.

Celkové hodnocení

Práci k obhajobě: **doporučuji**

Datum: 05.09.2016

.....
JMÉNO a podpis oponenta